

Human Rights and Human Development

Amita Prasad, IAS.,
Director General
ATI Mysore

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.,
ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಆ.ತ.ಸಂ. ಮೈಸೂರು

How do we define Human Rights

- ➔ **Traditional view limited to Political and Civil Rights only.**
- ➔ **Comprehensive view stress both protection and promotion of Rights both Political and development (Health/ Education, livelihood).**
- ➔ **Thus Human Rights include Economic, Social, Cultural Rights.**

ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಹೇಗೆ

- ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮಾತ್ರ.
- ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. (ಆರೋಗ್ಯ/ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜೀವನೋಪಾಯ)
- ಅಂತೆಯೇ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

What are Human Rights

Universal legal guarantee

Fundamental human dignity

Common Questions

- **Is protecting Human Right duty of State?**
- **Is there hierarchy of rights?**
- **If state has no resources?**
- **What happens if there is conflict?**

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು

ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಒಪ್ಪಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಘನತೆ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

- ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೇ?
- ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ?
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೆ?
- ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಏನಾಗಬಹುದು?

What Human Right

- **Empowerment of individuals**
- **Empowerment of communities**
- **Protection leads to prevention of conflicts**
- **Poverty (social) discrimination (Economic) and Exclusion (Political) can be addressed.**
- **Overall development of the state ----- well being.**

ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಏಕೆ

- ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವಿಕೆ.
- ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವಿಕೆ.
- ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.
- ಬಡತನ (ಸಾಮಾಜಿಕ) ಬೇಧಭಾವ (ಆರ್ಥಿಕ) ಮತ್ತು ಹೊರತಳ್ಳುವಿಕೆ (ರಾಜಕೀಯ) ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಹುದು.
- ರಾಜ್ಯದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

List of Human Rights

- Right to Health
- Right to Education
- Clean Environment
- Right to Food
- Fundamental Freedom
- Right to Work

Human Right include both development and democratic right.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿ

- ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು.
- ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು.
- ಶುಭ್ರಪರಿಸರ.
- ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕು.
- ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಕ್ಕು.
- ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

Key Human Rights Principles

Principle Universality	What it means project should not ignore any group.
Indivisibility	All relevant Rights to be considered like Health Project not to ignore water, sanitation issues.
Equality and non discrimination	There should not be discrimination.
Participation and inclusion	Active participation by all stakeholders.
Accountability and Rule of Law	Transparent decision making.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	ಯೋಜನೆಯು ಯಾವುದೇ ಗುಂಪನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.
ವ್ಯಕ್ತಿಗತ	ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.
ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆ	ಅಸಮಾನತೆ ಇರಬಾರದು.
ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ	ಭಾಗವಹಿಸುವ ಎಲ್ಲರೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮಗಳು	ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇರಬೇಕು.

- **Un Global conferences between 1992 to 1996 highlighted linking up of Human Rights and Sustainable Human Development.**
- **Both Human Right and Human Development have a vision to ‘secure freedom, well being and dignity’ . . . .**

•1992 ರಿಂದ 1996 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಡನೆ ಬೆಸರಯುವುದರತನ್ನ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಗೌರವವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

Right to Development un Right to Development 1986 states that

- **“ The Right to Development is an inalienable Human Right . . . . All people are entitled to participate in, contribute to and enjoy economic, Social, Cultural and Political development . . . . In which all Human Rights can be fully realized.**

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಕ್ಕು ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕು 1986 ರ ಪ್ರಕಾರ

- **“ The Right to Development is an inalienable Human Right . . . . All people are entitled to participate in, contribute to and enjoy economic, Social, Cultural and Political development . . . . In which all Human Rights can be fully realized.**

What is Human Development

- **First Human Development Report 1990**
- **Amratya Sen changed the way Human**
- **Development is assessed.**
- **....Not only increase in income but enhancement of capability, widening of choices and assurance of Human Rights.....**
- **Thus development with social Justice.**

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೇನು

- ಮೊದಲನೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು 1990 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಳಿಯುವುದನ್ನು ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆದಾಯವಲ್ಲದೆ ಆತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.
- ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.

Human Rights for Human Development

- **Based on respect for dignity**
- **Freedom from fear and want**
- **Ethical Principles rooted in country's constitutions.**
- **Followed by adequate rules, laws and programmes.**
- **They both influence each other because development is a condition for implementing Human Rights.**

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು

- ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಘನತೆ.
- ಭಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ.
- ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳು.
- ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಯಮಗಳು, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.
- ಇವು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಒಂದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

Development issues violator of Human Rights

- Poverty
- corruption
- Illiteracy
- Unemployment
- Terrorism
- Other imbalances causing inequalities.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ

- ಬಡತನ
- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ
- ಅನಕ್ಷರತೆ
- ನಿರುದ್ಯೋಗ
- ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ
- ಅಸಮಾನತೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಇತರೆ
ಅಸಮತೋಲನಗಳು

- ▣ Development Cannot happen if there is no Rule of law.

It can happen if there is
EMPOWERMENT

**ULTIMATE PURPOSE OF
DEVELOPMENT IS EXPANSION OF
HUMAN FREEDOM**

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಿತ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಸಬಲೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತಿಮ ಉದ್ದೇಶವು ಮಾನವ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

Interlinked

- **Human Rights and sustainable development are interlinked.**

e.g. poverty is Human Rights violation.

- **Freedom from poverty is Human Right.**
- **Similar examples in Women Development can be seen.**

ಪೂರಕ ವಿಷಯಗಳು

- ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಬಡತನವು ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಡತನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ಇದೇ ರೀತಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

Human Rights Based Approach to Development

- **Translates people's need into rights.**
- **Ensures Accountability.**
- **State is obliged to take step to respect, protect promote and fulfill human rights.**
- **Provides vision of what development should achieve.**

**“HUMAN CENTRED
DEVELOPMENT”**

Case Study- I

1. Sankalap Programme of MP (EGS)

Entitlement → Cooperation → flexibility
→ shared objective.

Step 1. Application for school submitted by community.

Step 2. Application sent to Block.

Step 3. Permission to start school and appointment teacher.

Step 4. District approves releases salary and school starts functioning.

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ- 1

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರದ (EGS) ಸಂಕಲ್ಪ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಹಕ್ಕು → ಸಹಕಾರ → ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ → ಉದ್ದೇಶ
ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಹಂತ -1:- ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯವು ಶಾಲೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯ
ಬಗ್ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳು.

ಹಂತ - 2:- ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸುವಿಕೆ.

ಹಂತ - 3:- ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಮತ್ತು
ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ.

ಹಂತ - 4:- ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿ ಶಾಲೆಯ
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವೇತನವನ್ನು ಅಗತ್ಯ

ಹಣ

Case Study- II

Right to Food campaign by MKSS in
Rajasthan

leading to direction by Supreme
Court.

1. NREGA 2 – Midday Meal scheme.

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ - II

ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಕೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ರವರಿಂದ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಆಂದೋಲನದಿಂದಾಗಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನ.

1. ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎ 2- ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ಯೋಜನೆ.

Case Study- III

Access to information is an internationally recognized Human Right. However it is part of Freedom of Expression.

- **Right to Information Act 2005.**
- **Capacity Building by UNDP of duty bearers.**

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ - III

ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ
ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಎಂದು
ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಲು
ಇರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಅಂತರ್ಗತ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

➤ ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಅಧಿನಿಯಮ 2005.

➤ ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ ಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ.

Areas to watch

- Access to facilities.
- Ensuring Accountability.
- Economic Development for all.
- Judicial activities – an aggressive player in directing public policy.
- A Human Right is realized if arrangements are in place to protect the rights.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

- ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿ.
- ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
- ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು - ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಿದರೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

Applying Human Rights Principals in Human Development

- **Process and outcome both are important**
- **Accountability and Non Discrimination**
- **Participatory (Active, force)**
- **Empowerment (Guide)**
- **Human Development is a process to enlarge people's choices.**

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ

- ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು
ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ ಎರಡೂ
ಮುಖ್ಯವಾದುವು.
- ತಾರತಮ್ಯ ಹೊರತಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ
- ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು
ಬಲಪ್ರಯೋಗ)
- ಸಬಲೀಕರಣ (ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ)
- ಜನರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಲು ಮಾನವ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

What is Required

- **Reform in Legal System**
- **Redress as of discrimination**
- **Education and Empowerment**
- **Assess impact on development activities**
- **Encouragement to meaningful participation**

ಏನಾಗಬೇಕು

- ನ್ಯಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ
- ಬೇಧಭಾವವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದು
- ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು
- ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು

Any Questions?

ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಆಹ್ವಾನ